

ieder die interesse heeft in het plan kan contact opnemen met de secretaris waarna hem of haar een kopie van het plan wordt toegestuurd.

Al met al toont het opgezette beleidsplan een doorkijk naar de toekomst. Het reeds ingezette nieuwe beleid heeft op enkele velden inmiddels al zijn uitwerking. Zo is er inmiddels een bureaumanager aangesteld, verschijnt het Maandblad al volledig in kleur en staat de verhuiswagen naar het Groen Huis voor de deur. Deze ontwikkelingen tonen aan dat de ingeslagen weg reëel en haalbaar is. En ik heb goede hoop dat het bestuur van het Genootschap in 2005 alle beleidsvoornemens heeft gerealiseerd.

A. Lenders, voorzitter

HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN HET NIEUWE MILLENNIUM (7)

OVER HET KAPITAAL VAN HET GENOOTSCHAP

Reeds vaker is vanaf deze plaats het belang van het waarnemingenarchief voor het Genootschap aangegeven. Het recent door het bestuur vastgestelde beleidsplan haakt hierop in en geeft dan ook terecht aan dat de verspreidingsgegevens van flora en fauna in de Provincie Limburg in feite het kapitaal van de vereniging vormen.

Essentieel voor het veiligstellen van dit kapitaal zijn twee dingen. Op de eerste plaats moet het waarnemingenarchief toegankelijk zijn. Reeds in een vroeg stadium is door het bestuur aangegeven dat naast het papieren archief in de vorm van waarnemingsformulieren ook een geautomatiseerd archief ontbeerlijk is. Hiertoe werd door Johan den

Boer en de computerbeheergroep het dataverwerkingsprogramma Inventar ontworpen. Dit programma is zelfs daarna enige tijd in Nederland toonaangevend geweest en werd geïntroduceerd bij diverse gegevensverzamelende instanties en verenigingen. Hoewel de automatisering zeker niet stil is blijven staan en inmiddels diverse andere programma's op de markt zijn gebracht, heeft Inventar nog steeds unieke eigenschappen die door andere programma's niet wordt geëvenaard. Desalniettemin dient men in automatiseringsland mee te evolueren. Stilstand betekent, zeker in deze branche, direct achterstand. Binnen het Dagelijks Bestuur is besloten op korte termijn met de computerbeheergroep te bekijken wat de mogelijkheden zijn om ook andere dan Inventar-bestanden op een gemakkelijke wijze in onze databank te verwerken. De tijd lijkt daar rijp voor, temeer daar nu reeds veel leden gegevens in een ander "format" aanleveren.

Daarbij komt dat inmiddels de nieuwe hardware is geïnstalleerd op het Genootschapskantoor. Dankzij een formidabele financiële steun van het Prins Bernhardfonds is het gehele netwerk vernieuwd en kunnen op diverse werkstations gegevens worden ingevoerd en verwerkt. De dataverwerking kan nu sneller en efficiënter zodat we in de toekomst veel klantvriendelijker kunnen werken. Met de aanstelling van de bureaumanager zijn er minder tussenpersonen nodig en kunnen aanvragen sneller worden afgevoerd.

Een andere voorwaarde bij een goede databank is een goed beheer. Dit betekent dat bestanden regelmatig dienen te worden gecontroleerd en dat vervuiling van de gegevens zoveel mogelijk dient te worden vermeden. Nieuwe en oude bronnen (waarnemers) moeten worden geactiveerd. De waarde van een databank wordt immers

voor het grootste deel bepaald door de actualiteit. Verouderde gegevens hebben hooguit een melancholische waarde en kunnen niet worden ingezet bij actuele bescherming van natuur en milieu. De contacten met de waarnemers in het veld zullen worden aangehaald. Ook dit zal een belangrijke taak worden van de nieuwe bureaumanager. Overigens is de databank van het Genootschap voor wat betreft de verspreiding van veel plant- en diergroepen nog zeer up to date. Niet voor niets loopt het Genootschap voorop bij de realisering van diverse provinciale atlasprojecten. Zo zullen op niet al te lange termijn verspreidingsatlassen verschijnen over vissen, vlinders, vogels, amfibieën, reptielen, libellen en mogelijk ook zoogdieren.

Je moet evenwel zorgen dat je met je kapitaal kunt blijven werken. En vanuit dat gezichtspunt is het noodzakelijk om de waarnemer in de watten te leggen. Het Genootschap doet dat door het organiseren van veel activiteiten waaraan ieder lid vrijblijvend kan deelnemen en door de uitgifte van een aansprekend Maandblad. Diverse andere publicaties kunnen leden tegen een sterk gereduceerde prijs verkrijgen. Zeer regelmatig kan men zo lezen wat er met de verzamelde gegevens is gebeurd. Het effect van de gegevens die gebruikt worden bij het bepalen van het beleid zijn misschien voor de meesten wat minder inzichtelijk, maar hebben achter de schermen een grote impact. In geen enkele andere provincie is zoveel achtergrondinformatie aanwezig op het gebied van natuurwaarden in de breedste zin van het woord. Het is derhalve niet helemaal toevallig dat de conflicten tussen economie en ecologie vooral op Limburgs grondgebied worden uitgevochten.

A. Lenders, voorzitter

KORTE MEDEDELINGEN

GENOOTSCHAPSDAG 2001 NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN LIMBURG

Op **zaterdag 3 maart 2001** organiseert het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg haar vierde **Genootschapsdag** voor leden en andere geïnteresseerden. Deze dag vindt plaats in het **Bisschoppelijk College**

"Broekhin", Bob Boumanstraat 30/32 te Roermond.

Doel van deze dag is de contacten tussen leden van het Genootschap onderling, maar ook tussen Genootschapsleden en andere

groene organisaties te stimuleren. Deze dag is voor iedereen toegankelijk.

Het programma begint om **10.00 uur** (zaal open vanaf **9.30 uur**) en ziet er als volgt uit:

- 10.00 uur: **Opening** van de vierde Genootschapsdag door de heer A. Lenders, voorzitter van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg
- 10.10 uur – 11.00 uur: **Korte voordrachten** uit de verschillende studiegroepen en kringen:
- * Vrijwillige weidevogelbescherming in Limburg (I.K.L., J. Kluskens)
  - * De Zadelsprinkhaan in Limburg (SSG – W. Jansen)
  - * De flora in het dal van de Mierbeek (Kring Venlo – F. Coolen)
  - * Amfibieën anders... (HSG – H. van Buggenum)
  - * Winterobjecten in Noord-Limburg (Kring Venray – H. Heijligers)
  - * De Bever in Limburg (ZWG- W. Jansen)
  - * De Middelste bonte specht in Limburg (VSG- J. Boeren)
  - * Voorlopige stand flora-inventarisatie Midden-Limburg (PSG- G. Peeters)
- 11.00 – 11.30 uur: Presentatie van jaar- en activiteitenprogramma's voor 2001 van de kringen en studiegroepen
- 11.30 uur – 13.45 uur: Pauze. Tijdens de (lange) pauze is er naast de mogelijkheid tot het nuttigen van een volledig verzorgde warme lunch, volop gelegenheid voor het bekijken van diverse stands en het uitwisselen van gegevens en contacten.
- v.a. 13.45 uur: Een reeks **korte medelingen** verzorgd door de studiegroepen:
- 13.45-14.05 uur: Een morfologische vergelijking van adderpopulaties (HSG- P. van Hoof)
- 14.10-14.30 uur: Nieuwe perspectieven voor het Weerterbos (Limb. Landsch. – A. Ova)
- 14.35-14.55 uur: Presentatie van de Vlinderatlas
- 15.00-15.45 uur: Pauze: gelegenheid tot het bekijken van de stands
- 15.45-16.05 uur: **De Beekrombout langs de Roer** (LSG – R. Geraeds en V. van Schaik)
- 16.10-16.30 uur: Bedreigde vogelsoorten in Kreis Viersen (Biol. Station Krickenb. Seen – L. Reyrink)
- 16.40 uur: **Afsluiting** van de Genootschapsdag 2001 door de voorzitter van het NHG.

De volgende organisaties zijn aanwezig: Publicatiebureau NHGL, Staatsbosbeheer Regio Peel en Maasvallei, Waterschap Roer en Overmaas, Waterschap Peel en Maasvallei, Zuiveringschap Limburg, Likona, het Limburgs Landschap, Biologische Station Krickenbecker Seen, Vereniging Natuurmonumenten, Stichting Ark, het I.V.N., Meijs Publishers, de Vlinderstichting, de Vogelstudiegroep NHGL, de S.O.K., de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Stichting V.E.L.T., Vrienden van de Beegderheide, Pomologisch Genootschap, RAVON.

DEELNAME EN AANMELDING:

Deelname aan deze dag is voor iedereen gratis. Aanmelden kan tot **zaterdag 24 februari 2001** bij voorkeur **telefonisch bij Mevr. Adams, tel. 045-5723169** of **schriftelijk door middel van de daarvoor bedoelde antwoordkaart.**

Indien men gebruik wil maken van de **warme lunch** verzoeken wij U f 25,- over te maken op postgiro 429851 t.n.v. Publicatiebureau Natuurhistorisch Genootschap onder vermelding van "lunch Genootschapsdag 2001".

Verdere inlichtingen over deze dag kunt U inwinnen bij de heer J. Hermans, Hertestraat 21, 6067 ER Linne, tel. 0475-462440 of de heer H. Heijligers, Lottumseweg 27, 5872 AA Broekhuizen tel. 077-4632885.

ZEVENDE RAVON-DAG

De zevende RAVON-dag, wordt op zaterdag 18 november in het gebouw van de B-faculteit Wis- en Natuurwetenschappen van de Katholieke Universiteit, Tournooiveld 1 te Nijmegen gehouden.

Het gebouw is gelegen op 2 minuten lopen van N.S.-station Heyendaal. Automobilisten volgen de borden met 'Universiteit', vervolgens de borden 'B-faculteiten' en 'Wis- en Natuurkunde'. Op het terrein en in het gebouw volgt U de bordjes RAVON-DAG.

Het thema van de dag is "inventariseren". Er wordt hard gewerkt aan de Atlas van Amfibieën en Reptielen van Nederland en er verschijnt een vissenatlas voor Limburg. Beide resultaten van veel inventarisatiewerk. Hoe worden die gegevens nu verzameld? Welke methoden zijn er om gegevens te verzamelen? Welke hulpmiddelen kun je daarbij ge-

bruiken? Welke perioden zijn het beste? Welke soorten zijn eigenlijk alleen maar te vinden met zeer inventieve middelen? Kun je eigenlijk met een schepnet wel alle amfibieën in een poel vinden? En zijn vissen, amfibieën en reptielen eigenlijk wel goed te combineren? Op deze dag hopen wij met u antwoorden te vinden op deze en vele andere vragen.

Verskillende standhouders zullen aanwezig zijn: Boekhandel Meijs, met een keur aan herpetologische literatuur; Het Natuurhistorisch Genootschap met onder meer de op 17 november verschenen Vissenatlas van Limburg. Indien u ook aanwezig wilt zijn met een stand, moet u dat in verband met de beschikbare tafelruimte voor 11 november doorgeven aan de vice-voorzitter van RAVON:

dhr. Jan Verhoeven,
Schouw 11,
5752 SB Deurne,
tel/fax: 0492-342403.

Nadere informatie over RAVON kunt u vinden op onze website: <http://www.ravon.nl> of inwinnen bij RAVON, Postbus 1413, 6501 BK Nijmegen (o.v.v. Zevende RAVON-dag).

THEMA: INVENTARISEREN

Het programma begint om **10.00 uur** (zaal open vanaf 9.30 uur) en ziet er als volgt uit:

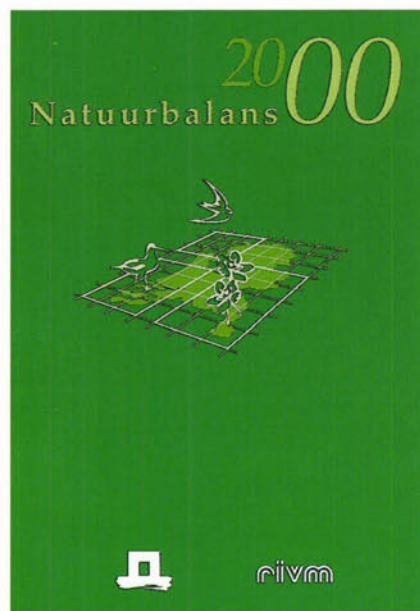
THEMA: INVENTARISEREN

Dagvoorzitter: Bart Siebelink

- 9.30 u. Zaal open (voor standhouders al om 9.00 u.).
- 10.00 u. **Inleiding**, Rob Lenders, voorzitter RAVON.
- 10.15 u. **Het gebruik van netten en fuiken voor amfibieën**.
Ton Lenders, (Natuurhistorische Genootschap Limburg)
- 10.50 u. **Vis-inventarisatie en selectiviteit van vismethoden**.
Gert Hoogerwerf, (Natuurbalans/Limes Divergens, adviesbureau voor Natuur en Landschap)
- 11.25 u. **Meetnetten: Weten wat er leeft**.
Gerard Smit, (Werkgroep Monitoring)
- 12.00 u. **Sporen van amfibieën, reptielen en vissen**.
Annemarie van Diepenbeek, (KNNV)
- 12.30 u. **Lunchpauze en tijd voor onderling kontakt**.
- 13.30 u. **Effectiviteit van paddenoverzetakties**.
Roxanne van der Beek & Carrie van Amstel, (van Hall Instituut)
- 14.00 u. **De atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen**.
Jeroen van Delft, (RAVON)
- 14.30 u. **inventarisatie- en vangstechnieken voor amfibieën en reptielen**.
Raymond Creemers, (RAVON)
- 15.00 u. **Pauze**, indienen van vragen voor de forumdiscussie
- 15.30 u. **Forumdiscussie** o.l.v. Bart Siebelink.
- 16.15 u. **Afsluiting**, Rob Lenders, voorzitter RAVON.

RECENT VERSCHENEN

Natuurplanbureau, 2000. Natuurbalans 2000. 148 pp. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Alterra, Landbouw-Economisch Instituut met medewerking van RIKZ en RIZA. Een samenvatting van het rapport is kosteloos te verkrijgen bij het RIVM (tel. 030-2743550), het rapport zelf is te bestellen bij Samsom bv (0172-466833) voor 46,95 gulden exclusief verzendkosten.

De Natuurbalans beschrijft de ontwikkeling van natuur, bos en landschap in relatie tot de maatschappelijke ontwikkelingen en het gevoerde overheidsbeleid. Natuurbalans 2000 is de derde natuurbalans die is opgesteld, waarin dit jaar de kwaliteit van de gewenste natuur specifiek aandacht krijgt. Het rapport is opgebouwd uit signalerende, eva-

luerende en thematische hoofdstukken. De eerste twee hoofdonderdelen komen in elke natuurbalans terug om onderlinge vergelijking mogelijk te maken. Het laatste onderdeel wordt samengesteld aan de hand van actuele beleidsonderwerpen. De signalerende hoofdstukken gaan onder meer in op het milieu, de ontwikkelingen van de biodiversiteit, de verdere vervlakking van het landschap en de toenemende aandacht van de samenleving voor landschap en natuur. De evaluerende hoofdstukken vormen de kern van de Natuurbalans en geven een evaluatie van de beleidsuitvoering. Achtereenvolgens komen het natuur-, bos- en landschapsbeleid aan bod. Eerst wordt per hoofdstuk de doelstelling beschreven gevolgd door een overzicht van de maatregelen, taakstellingen en beleidsprestaties. Vervolgens worden, voor zover beschikbaar, de resultaten van het beleid beschreven. Onderwerpen die in deze hoofdstukken aan bod komen zijn onder meer de natuurkwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur, bosuitbreiding en de effecten van het ruimtelijk beleid op het landschap. In het thematisch gedeelte gaat dit jaar extra aandacht uit naar het milieu. Dit gebeurt aan de hand van natuurdoeltypenkaarten die door de provincies zijn opgesteld. Aan de hand van deze kaarten is gekeken of de verwachte milieu- en ruimtecondities rond 2020 geschikt zijn om deze doelen te ontwikkelen. Er worden hierbij knelpunten beschreven en oplossingsrichtingen aangereikt. Omdat de provincie Limburg nog niet klaar was met haar natuurdoeltypenkaart, ontbreekt Limburg vooralsnog op het kaartbeeld. Belangrijk conclusie is in ieder geval dat de milieu- en ruimtecondities in 2020 voor de helft van de oppervlakte natuur nog onvoldoende zijn om de beoogde natuurdoelen te realiseren. Ook wordt in het thematisch gedeelte extra aandacht besteed aan het landschap, waarbij het gaat om identiteit, beleving en gebruik. Belangrijke conclusie is dat de landschapswaarden sterk onder druk

staan. Om dit tegen te gaan wordt het noodzakelijk geacht om prioriteiten te stellen. Het laatste thematisch hoofdstuk behandelt natuur in en om de stad. Hierin wordt onder meer geconstateerd dat er een enorm tekort is aan gebruiksgroen en dat de aanleg van nieuwe groengebieden rond de stad stagneert als gevolg van het beschikbare instrumentarium en een tekort aan financiële middelen.

Aangezien de rubriek slechts één rapport behandelt, maak ik van de gelegenheid gebruik uw aandacht op iets anders te vestigen. Onlangs viel mijn oog op een artikel in Trouw over Nabokovs zeer intense belangstelling voor vlinders. De schrijver van "Lolita" heeft tal van publikaties over vlinders geschreven en zelfs enkele vlindersoorten zijn naar hem vernoemd. Door de Penguin Press is een boek uitgebracht waarin alles wat Nabokov ooit over vlinders heeft geschreven bij elkaar is gebracht door onder andere zijn biograaf Brian Boyd. Het boek heet Nabokov's Butterflies en kost 97,50 gulden. Daarnaast zijn de columns van Koos van Zomeren sinds kort verzameld in de bundel "Ruim duizend dagen werk". In deze bundel veel natuur en enkele stukjes over Limburg, zoals de Herfstschroeforchis, de Aapjesorchis en een ooibos onder Maastricht.

Wie zijn rapport, boek, etc. opgenomen wil zien in deze rubriek, kan een literatuurverwijzing met een korte inhoudsbeschrijving en de bestelwijze opsturen naar de redactie o.v.v. "recent verschenen". Onvolledige opgaven worden niet opgenomen. De publicaties moeten betrekking hebben op voor Limburg relevante onderwerpen. Indien nodig kan de redactie verzoeken een exemplaar beschikbaar te stellen. In alle gevallen is de redactie vrij om ingestuurd materiaal voor publicatie te weigeren.

Guido Verschoor